

ACTA a innowacyjność i konkurencyjność

Idea ochrony własności intelektualnej opiera się na dążeniu do tworzenia monopolu na wykorzystywanie dzieł i wynalazków, co ma stanowić motywację dla innowatorów. Poprzez rozszerzanie ochrony prawnej tych monopolu i jednocześnie zmniejszenie jej elastyczności, ACTA stanowi barierę dla innowacyjności i konkurencyjności, przez co działa wbrew celom, które stanowiły pretekst dla powstania porozumienia.

Hamulec dla innowacyjności

W społeczeństwie opartym na wiedzy wyjątki oraz wyłączenia od ochrony praw autorskich determinują możliwości rozwoju nowych firm, oferujących takie usługi jak wyszukiwarki internetowe, serwisy udostępniające nagrania audiowizualne, biblioteki cyfrowe i inne. W Unii Europejskiej te wyłączenia i wyjątki nie są spójne. Każde z 27 państw członkowskich może zastosować wszystkie 21 możliwych wyjątków od ogólnych zasad kopiowania utworów, jakie przewiduje prawo europejskie, wybrać część z nich albo nie zastosować się do żadnego. Innowatorom pozostaje zgadywać, które wyjątki będą uznawane przez sądy 27 państw członkowskich. Ze względu na złożoność prawa autorskiego oraz różne rozwiązania przyjęte w poszczególnych krajach UE, innowacyjne przedsiębiorstwa zmuszone są do działania w prawnej szarej strefie.

Innowatorzy już dziś ryzykują przypadkowym naruszeniem prawa cywilnego, jeśli źle zinterpretują obowiązujące przepisy. W warunkach, jakie stworzy przyjęcie ACTA młode innowacyjne przedsięwzięcia i projekty cyfryzacyjne będą narażone na zarzuty karne oraz na płacenie praktycznie nieograniczonych odszkodowań za „wyrządzone szkody”, których wysokość będzie uzależniona nie od oszacowania rzeczywistych szkód poniesionych przez właściciela praw, ale od sugerowanej ceny detalicznej skopiowanego dzieła. Ten pomysł wykracza daleko poza obowiązujące obecnie prawo UE regulujące wysokość odszkodowań, które, zgodnie z logiką i zasadą proporcjonalności, opiera się na wycenie faktycznie utraconych korzyści ze sprzedaży. Firmy i niekomercyjne przedsięwzięcia mogą się również spotkać z wydawanymi na podstawie porozumienia ACTA nakazami sądowymi, które będą wykraczały poza prawo obowiązujące obecnie w Unii Europejskiej. Kryterium „skali komercyjnej”, niezdefiniowane w ACTA, nie ma w praktyce większego znaczenia, ponieważ proponowana regulacja wykracza poza zwykłe praktyki handlowe, by objąć wszelkie działania o ile mogą one przynieść „korzyści ekonomiczne”, a także „pomoc i podżeganie do popełnienia przestępstwa”. Takie przepisy mogą jedynie skłonić dostawców usług internetowych do blokowania „na wszelki wypadek” usług stanowiących potencjalne naruszenie prawa, żeby uniknąć pociągnięcia do odpowiedzialności karnej.

Parlament Europejski zwrócił się do Komisji Europejskiej z wnioskiem o ujednoczenie przepisów prawa autorskiego oraz o usunięcie przeszkód w rozwoju wspólnego rynku usług internetowych¹. Wniosek ten został zignorowany. Parlament wezwał Komisję do zapewnienia, by postanowienia ACTA były w pełni zgodne z europejskim porządkiem prawnym. Także ten wniosek nie spotkał się z reakcją Komisji.

Negatywne konsekwencje dla konkurencyjności

Negatywne konsekwencje dla konkurencyjności spowodowane przez przyjęcie ACTA wykracza daleko poza rynki, które mają być w drodze tego porozumienia regulowane. W świecie z ACTA wielkie przedsiębiorstwa zyskają ogromną przewagę nad mniejszymi i tymi, które dopiero rozpoczynają swoją działalność. Pośrednicy internetowi, aby uniknąć ryzyka oskarżenia na podstawie ACTA o pośrednie naruszenie prawa, będą zmuszeni do inwestowania w coraz bardziej zaawansowane technologie monitorujące i filtrujące. Zgodnie z zasadą ekonomii skali takie inwestycje będą znacznie tańsze dla dużych graczy niż dla tzw. start-upów.

Wprowadzane w ten sposób technologie monitorujące i filtrujące mogą być ponownie wykorzystywane przez pośredników, by dyskryminować niektóre usługi online – za czym już teraz lobbują na forum europejskim

---

¹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P7-TA-2010-0340>

i międzynarodowym². Tych negatywnych konsekwencji unikną partnerzy handlowi Unii Europejskiej, którzy nie wezmą na siebie restrykcyjnych i bezproduktywnych zobowiązań międzynarodowych.

Przewaga USA w zakresie konkurencyjności

USA startują z mocniejszej pozycji niż Unia Europejska. Funkcjonuje tam wspólny rynek z przyjazną dla innowacji zasadą „uczciwego wykorzystania” dzieł objętych prawami autorskimi. W Unii obowiązuje niespójna mozaika prawna „wyjątków i wykluczeń”. USA zapowiedziały, że nie zamierzają prawnie zobowiązywać się do przestrzegania postanowień ACTA³. Komisja Europejska zaś uznaje ACTA za wiążące dla całej Unii Europejskiej. Ogromny obecnie dystans w zakresie innowacyjności pomiędzy Unią a USA i Japonią, zilustrowany w studium Parlamentu Europejskiego dla Komisji Handlu Międzynarodowego (INTA)⁴, zostanie ugruntowany w wyniku przyjęcia ACTA , a z czasem zwiększony.

---

² http://www.vodafone.com/content/index/about/about_us/policy/network_neutrality.html.

³ <http://keionline.org/node/1115>.

⁴ Badanie DG Expo dla Komisji Handlu Międzynarodowego (INTA) powołuje się na *European Innovation Scorecard*, wydaną przez PRO INNO Europe, str. 39.